

Sbírka zákonů a nařízení republiky Československé

Částka 38.

Vydána dne 10. října 1945.

O B S A H:

(81.—84.) 81. Dekret presidenta republiky o některých opatřeních v oboru spolkovém. — 82. Dekret presidenta republiky o zálohách na náhradu za některé válečné škody majetkové. — 83. Dekret presidenta republiky o úpravě branné povinnosti osob povolaných, jakož i dobrovolně nastoupivších do činné služby. — 84. Dekret presidenta republiky o přechodné úpravě délky presenční služby.

81.

Dekret presidenta republiky ze dne 25. září 1945

o některých opatřeních v oboru spolkovém.

K návrhu vlády ustanovují:

§ 1.

(1) Nařízení a opatření z doby nesvobody, jimiž nebo podle nichž byly některé spolky rozpuštěny, se ruší.

(2) Ustanovení odstavce 1 se nevztahuje

a) na spolky, k jejichž zániku došlo v důsledku slučovacích a jednotících akcí v odborovém hnutí zaměstnaneckém a při organické výstavbě hospodářství,

b) na spolky, jejichž program není ve shodě se současnou politickou organizací veřejného života.

§ 2.

(1) Okresní národní výbory zařídí, aby zajištěný majetek spolků, rozpuštěných v době nesvobody, byl těmto spolkům vydán. Způsob uplatnění nároků na vrácení těch částí majetku, jež přešly do rukou třetích osob, bude upraven zvláštním předpisem.

(2) Spolky (§ 1), které hodlají obnoviti a dále vyvíjeti činnost, jsou povinny nejpozději do 2 měsíců po dni, kdy nabude účinnosti tento dekret, oznámiti spolkovému úřadu I. stolice, u něhož jsou zapsány ve spolkovém katastru,

dvojmo vyhotoveným podáním, dobu, kdy obnoví činnost, jakož i jména, povolání a bydliště členů předsednictva.

§ 3.

(1) Použitelnost vládního nařízení ze dne 31. března 1939, č. 97 Sb., jímž se mění zákon ze dne 15. listopadu 1867, č. 134 ř. z., o právu společovací, a činí některá opatření týkající se spolků, se ruší.

(2) Spolkům, které zanikly podle čl. II a III vládního nařízení uvedeného v odstavci 1, může býti povoleno, požádají-li o to jejich poslední odpovědní zástupci, aby pokračovaly ve spolkové činnosti podle stanov platných před zánikem, pokud lze důvodně míti za to, že tyto spolky zanikly pod tlakem okupače. Povolení udílí úřad, který schválil stanovy spolku.

§ 4.

(1) Spolky německé a maďarské, jakož i spolky, jichž se týká ustanovení § 5 dekretu presidenta republiky ze dne 19. května 1945, č. 5 Sb., o neplatnosti některých majetkově-právních jednání z doby nesvobody a o národní správě majetkových hodnot Němců, Maďarů, zrádců a kolaborantů a některých organizací a ústavů, se rozpouštějí. Vynaty jsou spolky, zřízené podle čís. patentu ze dne 26. listopadu 1852, č. 253 ř. z.

(2) Na majetek těchto spolků vztahují se předpisy o zajištění a konfiskaci nepřátelského majetku.

§ 5.

§ 6 zák. č. 134/1867 ř. z. se mění a bude zníti takto:

„(1) Odporuje-li spolek svým zamýšleným účelem nebo zařízením právnímu řádu nebo je-li státu nebezpečný nebo není-li jeho zřízení v zájmu veřejném, zakáže úřad jeho utvoření.

(2) Písemné rozhodnutí o zákazu s odůvodněním budiž vydáno do 2 měsíců od podaného oznámení (§§ 4 a 5), u oznámení, jež dojdou příslušnému úřadu do konce roku 1946, do 3 měsíců.“

§ 6.

Tento dekret nabývá účinnosti 7. dne po vyhlášení a platí jen v zemích České a Moravskoslezské; provede jej ministr vnitra.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Nosek v. r.

82.

**Dekret presidenta republiky
ze dne 28. září 1945**

**o zálohách na náhradu za některé válečné
škody majetkové.**

K návrhu vlády ustanovují:

§ 1.

Do konečné úpravy náhrady válečných škod (§ 8, odst. 2 dekretu presidenta republiky ze dne 31. srpna 1945, č. 54 Sb., o přihlašování a zjišťování válečných škod a škod způsobených mimořádnými poměry) lze poskytnouti ze státních prostředků zálohu na náhradu za škody, které utrpěli v době od 30. září 1938 do skončení válečných operací českoslovenští státní příslušníci v obvodu zemí České a Moravskoslezské nebo v cizině poškozením, odcizením, zavlacením mimo státní území, zabráním, zničením nebo jinakou ztrátou věcí movitých nebo nemovitých, byla-li škoda způsobena jakýmkoli válečným činem některé válčící strany, jejich bojových jednotek nebo příslušníků.

§ 2.

Zálohu lze poskytnouti toliko na náhradu za škody (§ 1), které byly přihlášeny, vyšetřeny a zjištěny podle dekretu presidenta republiky č. 54/1945 Sb., a jen osobám sociálně slabým, které osvědčí,

a) že si opatřily (zřídily) již náhradní věc za věc odcizenou, zavlacenou, zabranou, zničenou nebo ztracenou, po případě že poškozenou věc uvedly do dřívějšího stavu, nebo že si takovou náhradní věc mohou opatřit, po případě že pro zřízení nebo obnovu věci mají k dispozici potřebný materiál i pracovní síly, dále

b) že neprodleně opětné opatření (zřízení) odcizené, zavlacené, zabrané, zničené nebo ztracené věci, po případě uvedení poškozené věci do dřívějšího stavu bylo nebo je nezbytně nutné proto, aby se obnovila jejich existence nebo aby se zabránilo dalším národohospodářským škodám, a konečně

c) že náklady na opětné opatření (zřízení) věci, po případě na její uvedení do dřívějšího stavu, nemohou hraditi z vlastních prostředků.

§ 3.

Záloha na náhradu za škodu se poskytuje v penězích, výjimečně též ve věcech (in natura). Zálohu ve věcech lze poskytnouti také v případech, kdy se žádá o zálohu v penězích a naopak.

§ 4.

Podrobnější směrnice o poskytování záloh vydá ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem financí a ostatními zúčastněnými ministerstvy.

§ 5.

(1) Řízení o poskytnutí zálohy na náhradu za škodu se zavede na návrh poškozeného nebo jeho právního nástupce, po případě osoby spravující poškozený majetek. Návrh jest podati u orgánu (úřadu), u něhož škoda byla přihlášena (§ 6, odst. 2 dekretu presidenta republiky č. 54/1945 Sb.).

(2) K návrhu musí býti připojeny doklady o tom, že jsou splněny podmínky pro přiznání zálohy podle § 2.

§ 6.

(1) Okresní národní výbor rozhodne o poskytnutí zálohy, nepřevyšuje-li škoda zjištěná podle dekretu presidenta republiky č. 54/1945 Sb. 250.000 K. Jinak rozhodne zemský národní výbor. Okresní i zemský národní výbor rozhodují s konečnou platností.

(2) Výplatu přiznané zálohy provádí zemský národní výbor.

§ 7.

Z poskytnutí zálohy na náhradu za škodu nevzniká straně právní nárok na tuto náhradu. Nepřizná-li se náhrada za přihlášenou škodu, bude strana povinna zálohu ihned vrátiti na vyzvání příslušného národního výboru (§ 6), pokud národní výbor jí neposkytne na řádně odůvodněnou žádost v případech hodných zvláštního zřetele přiměřené úlevy při plnění této povinnosti.

§ 8.

Soudy, úřady a orgány veřejné správy jsou povinny spolupůsobiti při provádění tohoto dekretu.

§ 9.

Kdo v návrhu na poskytnutí zálohy na náhradu za škodu nebo v řízení o něm učiní vědomě nesprávné údaje nebo se jakýmkoli jinakým způsobem pokusí vylákati nebo skutečně vyláká poskytnutí zálohy, bude potrestán — nejde-li o čin trestný soudně — okresním národním výborem pro přestupek pokutou do 50.000 K nebo trestem vězení do šesti měsíců nebo oběma těmito tresty. Byla-li uložena pokuta, buď pro případ její nedobytnosti zároveň vyměřen náhradní trest vězení podle míry zavinění v mezích sazby trestu na svobodě.

§ 10.

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení a platí jen v zemích České a Moravskoslezské; provede jej ministr vnitra v dohodě se zúčastněnými ministry.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

Nosek v. r.

83.

Dekret presidenta republiky ze dne 30. září 1945

o úpravě branné povinnosti osob povolanych, jakož i dobrovolně nastoupivších do činné služby.

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

§ 1.

Osoby, které nebyly vojenskými osobami v záloze, náhradní záloze a na trvalé dovolené a které konaly nebo konají službu v československé armádě v zahraničí, v 1. československé armádě na Slovensku a v partyzánských oddílech, pokud nebyly odvedeny, sluší pokládati za odvedené dnem jejich vstupu do příslušného vojenského nebo partyzánského útvaru.

§ 2.

Osoby, které nebyly vojenskými osobami v záloze, náhradní záloze a na trvalé dovolené a které podle mobilisačních vyhlášek národních výborů nebo jiných velitelství v zemích České a Moravskoslezské byly povolány do činné služby a skutečně ji nastoupily, sluší pokládati za příslušníky branné moci dnem presentace (nastoupením činné služby) a jejich služba po dobu války se pokládá za službu válečnou ve smyslu ustanovení § 28, odst. 1, písm. b) branného zákona.

§ 3.

Osoby, které nebyly vojenskými osobami v záloze, náhradní záloze a na trvalé dovolené a které podle mobilisační vyhlášky ministra národní obrany byly na Slovensku povolány k činné službě a skutečně ji nastoupily, sluší pokládati za odvedené podle ustanovení § 28, odst. 1, písm. c) a d) branného zákona, a to dnem presentace (nastoupením činné služby).

§ 4.

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr národní obrany.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

gen. Svoboda v. r.

84.

Dekret presidenta republiky**ze dne 30. září 1945****o přechodné úpravě délky presenční služby.**

K návrhu vlády a po dohodě se Slovenskou národní radou ustanovují:

§ 1.

(1) Branci, kteří mají domovské právo v některé obci na Slovensku a byli odvedeni v roce 1943, nebo byli povinni v roce 1943 pravidelným odvodem a byli nebo budou odvedeni z vlastní viny v pozdějších letech, jsou povinni vykonati bezprostředně po skončení pravidelné presenční služby (§ 1, odst. 1 zákona ze dne 19. prosince 1934, č. 267 Sb., o délce presenční služby) další činnou službu v trvání šesti měsíců.

(2) Branci, kteří mají domovské právo v některé obci v zemích České nebo Moravsko-slezské, narodili se v roce 1921 nebo 1922 a byli odvedeni v roce 1945, nebo budou odvedeni z vlastní viny v pozdějších letech, jsou povinni vykonati bezprostředně po skončení vojenského výcviku příslušníků náhradní zálohy (§ 2, odst. 1 zák. č. 267/1934 Sb.) další činnou službu v trvání jednoho měsíce.

(3) Branci, kteří mají domovské právo v některé obci na Slovensku, narodili se v roce 1921 nebo 1922 a byli odvedeni v roce 1942 nebo v dřívějších letech a kteří dosud nevykonali bez vlastního zavinění presenční službu vůbec, nebo jen zčásti, překládají se do náhradní zálohy a jsou povinni vykonati bez-

prostředně po skončení vojenského výcviku příslušníků náhradní zálohy další činnou službu v trvání jednoho měsíce.

(4) O další činné službě zmíněné v předcházejících odstavcích platí vše to, co platí o pravidelné presenční službě.

(5) Branci, kteří mají domovské právo v některé obci v zemi České nebo Moravsko-slezské a byli odvedeni v letech 1938 a 1939, nebo v letech dřívějších a branci, kteří přísluší domovským právem do některé obce na Slovensku a byli odvedeni v letech 1939 až 1941 nebo v letech dřívějších s určením do presenční služby, překládají se, pokud dosud nevykonali bez vlastního zavinění presenční službu vůbec, nebo vykonali ji jen zčásti, do náhradní zálohy.

(6) Branci, kteří mají domovské právo v některé obci na Slovensku, byli odvedeni v letech 1941 a 1942 s určením ke službě v „Pracovnom sbore“ a jsou pro povolenou úlevu v plnění branné povinnosti na trvalé dovolené, nebo byli již přeloženi do zálohy, překládají se do náhradní zálohy, v níž jsou povinni vykonati vojenský výcvik příslušníků náhradní zálohy v délce pěti měsíců (§ 2 zák. č. 267/1934 Sb.).

§ 2.

Tento dekret nabývá účinnosti dnem vyhlášení; provede jej ministr národní obrany.

Dr. Beneš v. r.

Fierlinger v. r.

gen. Svoboda v. r.